



Vlaams
Parlement

ingediend op **638** (2015-2016) – Nr. 1
10 februari 2016 (2015-2016)

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door Francesco Vanderjeugd

van het verslagmoment
over de Europese Ministerraden
Landbouw en Visserij
van november en december 2015 en januari 2016

Samenstelling van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid:

Voorzitter: Jos De Meyer.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Jelle Engelbosch, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Sabine Vermeulen, Peter Wouters;

Jos De Meyer, Bart Dochy, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Herman De Croo, Francesco Vanderjeugd;

Els Robeyns, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Vera Celis, Matthias Diependaele, Bert Maertens, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Tine van der Vloet;

Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Michel Doomst, Jan Durnez;

Lydia Peeters, Freya Saeys;

Rob Beenders, Kurt De Loor;

Johan Danen.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin.

INHOUD

I.	Uiteenzetting Pieter Lietaer	4
1.	Raad 16 november 2015	4
1.1.	Internationale handelskwesties	4
1.2.	Marktevolutie en opvolging marktmaatregelen	4
1.3.	Vereenvoudiging GLB	5
1.4.	Diversen	5
2.	Raad 14 december 2015	6
2.1.	Landbouw in de bio-economie	6
2.2.	Diversen	6
II.	Uiteenzetting Barbara Roegiers	7
1.	Raad 22 oktober 2015	7
1.1.	Bilaterale onderhandelingen EU-Noorwegen	7
2.	Raad 14-15 december 2015	7
2.1.	Vangstmogelijkheden 2016	7
III.	Bespreking	8
	Gebruikte afkortingen	11

Op 27 januari 2016 organiseerde de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid een verslagmoment over de Europese Ministerraden Landbouw en Visserij, met Pieter Lietaer, attaché Landbouw, en Barbara Roegiers, attaché Visserij, van de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU.

Aangezien tijdens de vorige debriefing de visserijdossiers niet aan bod kwamen, blikt Barbara Roegiers ook nog terug op raad van oktober 2015. De Europese Ministerraad van januari 2016 werd geannuleerd.

I. Uiteenzetting Pieter Lietaer

Pieter Lietaer bespreekt de landbouwdossiers van de Europese Ministerraden Landbouw van november en december 2015.

1. Raad 16 november 2015

1.1. Internationale handelskwesties

Landbouwcommissaris Phil Hogan gaf informatie over de multilaterale en bilaterale onderhandelingen. Hij heeft vooral aangekondigd dat de WTO-onderhandelingen van december zich zouden toespitsen op diverse vormen van exportsteun in de landbouw, namelijk subsidies, kredieten, staatsbedrijven en voedselhulp. Ondertussen werd er in Nairobi een akkoord bereikt, geeft de spreker mee. Het belangrijkste resultaat is dat de exportsubsidies heel binnenkort zullen worden afgebouwd: voor de ontwikkelde landen onmiddellijk en voor de ontwikkelingslanden tegen 2018.

De commissaris heeft het ook gehad over de bilaterale onderhandelingsprocessen, waarvan TTIP met de Verenigde Staten, het belangrijkste is. De commissaris schetste dat de onderhandelingen zich voorlopig hebben toegespitst op tarifaire belemmeringen. De EU zou de eigen belangen, namelijk de niet-tarifaire belemmeringen en de geografische indicaties, ook meer aan bod willen laten komen. De onderhandelingen met Vietnam zijn al afgerond. Die met de Filippijnen, Nieuw-Zeeland en Australië zullen binnenkort worden opgestart. De rest van de onderhandelingen loopt, aldus de spreker.

De meeste lidstaten vertolkten de bezorgdheid dat de eigen Europese normen en standaarden niet mogen worden opgeheven. De commissaris antwoordde dat het de bedoeling is om die normen te handhaven. Inzake de WTO drongen de lidstaten erop aan dat alle vormen van exportsteun aan bod zouden komen tijdens de besprekingen en niet alleen de exportsubsidies. Ze pleitten voor een evenwichtig akkoord waarbij niet alleen de EU toegevingen moet doen.

De Angelsaksische landen zijn grote voorstanders van TTIP. In Zuid-Europa en in Duitsland en Oostenrijk is er veel kritiek, zowel vanuit de overheid als vanuit de maatschappij, in het bijzonder over het gebrek aan transparantie van de onderhandelingen, licht Pieter Lietaer toe.

1.2. Marktevolutie en opvolging marktmaatregelen

Phil Hogan heeft aangetoond dat het wetgevend proces voor de marktmaatregelen die de Europese Commissie in september heeft genomen, op schema zit, geeft Pieter Lietaer mee. Het gaat over private opslag, directe steun en nationale enveloppes voor de lidstaten.

De commissaris erkende dat er een crisis is in de varkenssector. Tegelijk verbaasde hij zich over het feit dat de sector nog altijd een productiestijging kent.

België heeft in zijn tussenkomst, samen met zes andere lidstaten, vooral om structurele maatregelen gevraagd die een impact hebben op de langere termijn. De maatregelen van september zijn immers vooral belangrijk op de korte termijn. België vroeg ook dat de taskforce, die in september werd opgericht, sneller tot resultaten zou leiden. De taskforce is een groep van experts die moet onderzoeken hoe de positie van de landbouwer verstevigd kan worden op Europees niveau. De resultaten van die taskforce zouden eind 2016 bekendgemaakt worden. Uiteindelijk zullen de resultaten in de loop van het najaar bekendgemaakt worden. Voor de zuivelmarkt vroeg België om een betere monitoring van de marges. Ons land vroeg ook om een monitoring van de varkensmarkt en om het lichter afslachten van varkens. Die opmerking werd al herhaaldelijk gemaakt. Het is de bedoeling om een constructief voorstel te doen dat ingrijpt aan de aanbodzijde zodat de prijs zich een beetje kan herstellen.

1.3. Vereenvoudiging GLB

De commissaris heeft een overzicht gegeven van de initiatieven die hij op dat vlak zou nemen: versoepeling preventieve controles, vermindering aantal controles ter plaatse, aantal verordeningen over marktmaatregelen verminderen, administratieve sancties vereenvoudigen, vereenvoudiging vergroening en vereenvoudiging ESI-fondsen via een high level group. Daarnaast is Hogan bereid om de basiswetgeving te herzien indien nodig.

Pieter Lietaer verduidelijkt de maatregel over de vereenvoudiging van de administratieve sancties. Als de landbouwers een verkeerde aangifte doen via het e-loket, dan zouden de sancties bijvoorbeeld meer proportioneel zijn.

Commissaris Hogan denkt niet aan een volledige herziening van het GLB, geeft de spreker mee, maar hij wil wel een aantal cosmetische aanpassingen van de basiswetgeving overwegen als dat tot een vereenvoudiging kan leiden.

De meeste lidstaten steunden het idee van een herziening van de basiswetgeving. Frankrijk en Italië pleitten echter vooral voor stabiliteit van de wetgeving. België neemt op dat vlak een tussenpositie in. Een aantal vooral noordelijke lidstaten waren ontgoocheld over de vooruitgang van de vereenvoudiging. België vroeg om 2015 te erkennen als overgangsjaar tussen de oude regelgeving en de nieuwe, maar op die vraag is de commissaris niet ingegaan.

1.4. Diversen

1.4.1. *Follow-up sanitair varkensembargo Rusland*

Dat embargo werd begin 2014 afgekondigd naar aanleiding van de uitbraak van varkenspest in de Baltische staten en Polen. Het gaat dus niet om het politieke embargo.

België vraagt al langer om uitvoer naar Rusland toe te laten vanuit die delen van Europa die vrij zijn van varkenspest. Voorlopig is Rusland daar echter nog niet op ingegaan. Rusland wil wel onderhandelen met de diverse lidstaten, om zo Europa uit verband te spelen. Tot nog toe is geen enkele lidstaat ingegaan op dat voorstel. Er is ook briefwisseling geweest tussen de Europese Commissie en de Russische overheid, maar er werd nog geen vergelijk gevonden.

1.4.2. Suiker

Op vraag van Italië ging het ook over suiker. Naar aanleiding van het einde van de quota in 2017 vroeg een aantal lidstaten, waaronder België, om de productieheffing, die producenten van suiker nog altijd moeten betalen, te schrappen. Sommige lidstaten vroegen ook om een debat op hoog niveau, dus niet op het niveau van de expertengroep. België vroeg om de collectieve prijsafspraken te behouden na het einde van de quota. De commissaris heeft op al die punten de boot afgehouden. Op het laatste punt is hij niet ingegaan. Ondertussen is bekend geraakt dat de Europese Commissie een initiatief zal nemen om de regels rond de collectieve prijsafspraken minstens te verhelderen. Dat kan in twee richtingen gaan, merkt Pieter Lietaer op.

2. Raad 14 december 2015

2.1. Landbouw in de bio-economie

Dit punt kwam op de agenda na de publicatie in oktober van een rapport van het Standing Committee on Agricultural Research over duurzame landbouw, bosbouw en visserij in de bio-economie, licht de spreker toe.

De commissaris onderstreepte het belang van de bio-economie voor diverse doelstellingen van de Europese Unie, onder meer groei, jobs, klimaat en milieu. Dat werd ook erkend door de lidstaten. De commissaris zal de conclusies van het rapport integraal opnemen in de EU-onderzoeksstrategie die eind januari 2016 verschijnt en die besproken zal worden op de Raad van februari.

De lidstaten hebben het rapport over het algemeen goed onthaald. Ze hebben ook de link gelegd met het pakket over de circulaire economie dat begin december 2015 door de Commissie werd gelanceerd. Over het algemeen hebben ze onderstreept dat er meer middelen nodig zijn voor onderzoek. Ze hadden het ook over de bijdrage van de bio-economie aan een aantal belangrijke doelstellingen zoals competitiviteit en duurzaamheid.

2.2. Diversen

2.2.1. *Programma's voor schoolmelk en schoolfruit*

In 2014 werden deze programma's hervormd. De hervorming heeft een tijd stilgelegen omwille van een dispuut tussen het Europees Parlement en de Raad over de juridische rechtsgrond. De Raad wilde zoveel mogelijk punten geregeld zien in een verordening waarover alleen de Raad kan beslissen. Het Parlement wilde echter ook zijn zeg hebben over die programma's.

Binnen het uiteindelijke compromis zal over de nationale enveloppes van deze programma's worden beslist in een verordening van de Raad. De rest wordt beslist in een verordening van de Raad en het Europees Parlement.

Op de Raad van december was er alleen nog maar een voorlopig akkoord. Een aantal lidstaten, onder meer Nederland en Hongarije, hebben tegen het akkoord gestemd. Een aantal andere lidstaten die er ook problemen mee hadden, hebben daarover verklaringen afgelegd. België heeft in zijn interventie opgemerkt dat het compromis zal leiden tot een aantal onnodige complicaties. Op vraag van het Europees Parlement werd bijvoorbeeld de bepaling opgenomen dat alleen de melkcomponent van de verwerkte zuivelproducten gesubsidieerd kan worden via het schoolprogramma. Uiteindelijk bleef die bepaling wel behouden.

2.2.2. *Verslechterde situatie op de varkensmarkt*

Een aantal lidstaten, vooral uit Oost-Europa, vroeg om exportsteun. Er was vrij veel steun voor de vraag tot opheffing van het sanitair varkensembargo van Rusland. Duitsland en Nederland stonden achter het voorstel tot productiebeperking.

België heeft zijn gebruikelijke standpunten nog eens herhaald: lichter afslachten, een betere monitoring en meer steun voor producentenorganisaties in de varkenssector, die niet beschikken over het volledige gamma van mogelijkheden.

Commissaris Hogan is daar niet verder op ingegaan. Hij heeft gewoon de eerder aangekondigde maatregelen herhaald. De private opslag voor varkens is opgestart begin januari 2016 en is op 26 januari weer afgesloten. De commissaris kondigde wel aan dat hij de situatie aandachtig zal blijven volgen en dat hij indien nodig zal ingrijpen.

II. Uiteenzetting Barbara Roegiers

Barbara Roegiers gaat in op de voor Vlaanderen belangrijke visserijdossiers tijdens de Ministerraden van oktober en december 2015.

1. Raad 22 oktober 2015

1.1. Bilaterale onderhandelingen EU-Noorwegen

Ieder najaar wordt onderhandeld met Noorwegen over de gemeenschappelijke visbestanden. In de Noordzee alleen al zijn er dat zeven. Daarvan zijn vooral schol en kabeljauw in de Noordzee belangrijk voor de Vlaamse vloot. Bij die onderhandelingen is er ook altijd een ruil van vismogelijkheden. Noorwegen biedt vooral Noors-Arctische kabeljauw aan. De EU moet die betalen met eigen vismogelijkheden.

Vanaf 1 januari 2016 werd de eerste fase van de aanlandingsplicht ingevoerd in de Noordzee. Daarom was het belangrijk om met Noorwegen tot een akkoord te komen over zogenaamde TAC top-ups voor gemeenschappelijke bestanden. Tot nu toe werd er vooral gewerkt met aanlandingsquota. Door de invoering van de aanlandingsplicht moet men werken met vangstquota die ook rekening houden met de vroegere teruggooi. In oktober was er daarover een eerste gedachtewisseling tijdens de ministerraad. In de loop van december werd er een akkoord bereikt met Noorwegen.

2. Raad 14-15 december 2015

2.1. Vangstmogelijkheden 2016

Het is de bedoeling om de doelstelling van Maximale Duurzame Opbrengst waar mogelijk te realiseren in 2015, maar ten laatste in 2020. Op dat vlak is er een opmerkelijke vooruitgang gerealiseerd, schetst de spreker. In 2009 waren er slechts vijf bestanden op MDO-niveau, in 2016 zijn dat er al 36. Voor de overige bestanden werd er al een stevige basis gelegd om deze doelstelling in de loop van de komende twee jaar te realiseren. Daarbij werd er aandacht besteed aan de nodige TAC-aanpassingen.

België heeft voor heel wat belangrijke bestanden een belangrijke daling aanvaard om tijdig de MDO-doelstelling te kunnen halen, licht Barbara Roegiers toe. Ook

hier wordt er dus met de TAC top-up rekening gehouden. De gerichte tongvisserij valt namelijk overal vanaf het eerste jaar onder de aanlandingsverplichting.

Daarnaast is er ook een positieve evolutie, stipt Barbara Roegiers aan. Voor schol in het Kanaal kon de TAC met 100 percent stijgen. Het wetenschappelijk advies liet zelfs een stijging met 123 percent toe, maar er is gekozen voor een voorzichtige aanpak. Deze evolutie heeft te maken met het feit dat er meer wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn, waaruit blijkt dat het bestand in heel goede staat is. Ook voor de roggen blijkt er in verschillende regio's een stijging mogelijk te zijn. Voor de kwetsbare roggensoorten worden wel bijkomende beschermingsmaatregelen genomen.

Voor zeebaars werd voor de eerste helft van 2016 een vangstverbod ingevoerd, zowel voor de commerciële als voor de recreatieve visserij. Voor de tweede helft van het jaar worden er vangstbeperkingen opgelegd. Binnen de recreatieve visserij mag een visser dan nog slechts één exemplaar vangen in plaats van drie.

III. Bespreking

Bart Dochy dacht dat België minder bondgenoten had voor de vraag naar structurele maatregelen. Welke lidstaten steunen die vraag?

De EC streeft naar een hervorming en een vereenvoudiging van het GLB. Kan een versoepeling van de preventieve controles zorgen voor een structureel snellere uitbetaling van de premies? Wil men bij de administratieve sancties een onderscheid maken tussen louter administratieve fouten en inbreuken op de wetgeving?

België vraagt, samen met een aantal andere lidstaten, structurele maatregelen voor de crisis op de varkensmarkt. Commissaris Hogan houdt het echter bij de eenmalige maatregelen zoals de private opslag en promotie. Kan de commissaris echt niet overtuigd worden van de noodzaak van structurele maatregelen?

Bovendien stelt het lid vast dat de private opslag nu plotseling wordt afgesloten, zogenaamd omwille van een verbetering van de varkensmarkt. Wie heeft dat beslist? Op basis van welke argumenten is de EC tot de conclusie gekomen dat de prijsvorming structureel verbeterd is?

Francesco Vanderjeugd sluit zich aan bij de vraag van Bart Dochy over de zeven lidstaten die pleiten voor structurele maatregelen. Wordt de private opslag stopgezet omwille van de stijging van de productie? Wat is het standpunt van Duitsland over de verslechterde markt en productiebeperkingen?

Sabine Vermeulen heeft begrepen dat er bijkomende beschermingsmaatregelen worden genomen voor zeebaars. De eerste zes maanden van 2016 is alleen catch and release toegestaan. Vanaf 1 juli kan men één exemplaar per dag vangen. Hoe wil men dat controleren? Hoe worden de recreatieve vissers daarvan op de hoogte gesteld?

Bart Caron vindt dat er geen lijn zit in de houding van de Raad over de varkensproblematiek. Sommige landen pleiten voor exportsteun, andere pleiten voor productiebeperking. Hoe sterk zijn die twee groepen? Het lid denkt dat Europa dringend een standpunt moet innemen over productievolumes. Wordt er daarover gepraat?

Het Belgische quotum voor tong is relatief sterk gedaald, zeker in bepaalde gebieden. Geldt dat ook voor de andere landen die op tong vissen in die gebieden? Heeft die daling te maken met de toestand van het bestand?

Cathy Coudyser zou ook willen weten waarop commissaris Hogan zich baseert om te spreken van een productiestijging in de varkenssector. Ziet hij echt een structurele verbetering? Het lid staat achter de vraag van België om structurele maatregelen te treffen. Men moet ook ingrijpen op de aanbodzijde. De spreker wil weten of de geesten op dat vlak aan het rijpen zijn. De positie van de landbouwers moet op Europees niveau versterkt worden. De spreker vindt het ook belangrijk dat de taskforce sneller resultaten boekt.

De commissaris heeft een aantal vereenvoudigingsvoorstellen geformuleerd voor het GLB. Het lid vindt dat het tijd is om tot actie over te gaan. Welke quick wins kunnen er worden gerealiseerd bij de vereenvoudiging van de basiswetgeving?

Jos De Meyer stelt vast dat Europa aan productiebeheersing moet doen. In de varkenssector zouden er echter nog landen zijn, zoals Spanje, die extra steun geven voor uitbreiding van de productie. Kunnen de sprekers daarover meer informatie geven?

Op 26 januari werd meegedeeld dat de private opslag stopgezet zou worden. Vooral Spanje en Duitsland zouden daar een beroep op hebben gedaan. In welke mate heeft de Vlaamse varkenssector daar een beroep op gedaan?

Barbara Roegiers bevestigt dat de controlediensten in Oostende wel degelijk toezicht houden op de beperkende maatregelen voor zeebaars, zowel voor de recreatieve als voor de commerciële visserij. Voor de recreatieve visserij gaat men kijken op de vaartuigen op zee en is er ook controle aan land. Die maatregelen staan vermeld op de website. De organisaties voor recreatieve visserij werden hierover ook aangeschreven. Iedereen is zich ervan bewust dat er maatregelen nodig zijn om het bestand te beschermen, stelt de spreker.

In de Noordzee doet het tongbestand het goed. In de westelijke wateren is er in verschillende regio's een daling van de TAC voorgesteld. Het is een maatregel om stapsgewijs de MDO-doelstelling te realiseren. De TAC wordt op Europees niveau vastgelegd. Als het Belgische quotum daalt, kennen de quota van de andere lidstaten een evenredige daling.

Pieter Lietaer antwoordt dat er in totaal zeven landen waren die om structurele maatregelen vroegen voor alle markten, dus niet alleen voor varkens. Naast België ging het om het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Griekenland, Portugal, Zweden en Polen.

Commissaris Hogan is wellicht van oordeel dat hij al structurele maatregelen neemt, bijvoorbeeld inzake promotie en het aanboren van nieuwe markten. België wil graag nog een aantal andere structurele maatregelen.

De afschaffing van de private opslag heeft te maken met het feit dat de budgetten op geraken. Vooral Spanje en Duitsland hebben daarop een beroep gedaan. In België is er ongeveer 1000 ton opgenomen, op een totaal van 90.000 ton. De EC heeft het voorstel tot schorsing geformuleerd en het comité van de lidstaten ging daar op 26 februari mee akkoord.

Duitsland heeft zich uitgesproken voor een productiebeperking, maar het heeft op dat vlak geen concreet voorstel geformuleerd, verduidelijkt Pieter Lietaer.

De productiestijging wordt door de Europese Commissie gemonitord op basis van de gegevens van de lidstaten. De spreker heeft geen zicht op de gegevens die een stijging van de prijzen aanduiden. De productiestijging werd wel opgegeven als reden om de private opslag voorlopig te schorsen. Vanaf begin februari zou de private opslag misschien terug opengesteld worden.

Een structureel snellere uitbetaling van de premies behoort niet tot de mogelijkheden. Door het maatregelenpakket van september 2015 kon een deel van de premies wel sneller uitbetaald worden. De vereenvoudiging van het GLB moet vooral de bureaucratische rompslomp voor de landbouwers en voor de overheden doen dalen.

De voorstellen tot vereenvoudiging zijn allemaal vrij technisch. Pieter Lietaer verwijst naar de [webpagina](#) van de EC die een gedetailleerd overzicht geeft. Er zijn al vier vereenvoudigingsrondes geweest. Deze keer gaat het vooral over de controles. Als een landbouwer vroeger fouten beging in de aangifte van zijn areaal bij het e-loket, werd hij daarvoor vrij zwaar bestraft. Nu zou die bestraffing meer proportioneel zijn. De landbouwer zou ook beschikken over een periode van dertig dagen om zijn aangifte te corrigeren. Dit jaar volgt er nog een vereenvoudigingsgolf over de vergroening, vermeldt de spreker.

Hij veronderstelt dat er heel wat quick wins mogelijk zijn. Het GLB is het resultaat van een onderhandelingsproces tussen 28 lidstaten en met het Europees Parlement, en bovendien met een rol voor de EC. Daardoor is het eindresultaat behoorlijk complex. Bovendien hebben lidstaten nog heel wat marge om de maatregelen in te vullen. Het is de bedoeling om tegen 2020 een nieuw GLB uit te werken. Het is nog te vroeg om daar nu al uitspraken over te doen, maar het is volgens de spreker wel goed om daarover binnenkort een denkoefening op te zetten.

De afschaffing van de exportsteun voor de varkenssector is voorwaardelijk ingeschreven in het GLB. Als er binnen de WTO een akkoord wordt bereikt over de afschaffing ervan, dan is het automatisch ook afgeschaft binnen het GLB. Het is slechts een beperkte groep landen die vraagt naar exportsteun, verduidelijkt Pieter Lietaer. Het gaat voornamelijk om Oost-Europese lidstaten zoals Polen.

Patricia De Clercq, adjunct-kabinetschef Landbouw van minister Joke Schauvliege, verwacht dat Europa niet direct zal ingaan op de vraag naar productiebeperkingen, tenzij verschillende lidstaten daarom vragen.

De spreker veronderstelt dat Polen en Hongarije beschikken over een instrument, vergelijkbaar met het VLIF. Van daaruit wordt misschien investeringssteun gegeven voor varkensstallen, maar die steun kan op basis van de Europese regelgeving maximaal 40 percent van het totale subsidiebedrag bedragen. De gegevens worden opgezocht, maar veel kan men daar echter niet tegen doen, want het past binnen het Europese kader, besluit Patricia De Clercq.

Jos DE MEYER,
voorzitter

Francesco VANDERJEUGD,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EC	Europese Commissie
ESI	Europese structuur- en investeringsfondsen
EU	Europese Unie
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
MDO	maximale duurzame opbrengst
TAC	total allowable catch
TTIP	Transatlantic Trade and Investment Partnership
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
WTO	World Trade Organization